

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА
ГО «LET'S DO IT, UKRAINE»
РЕГІОНАЛЬНИЙ ЛАНДШАФТНИЙ ПАРК
«КРАМАТОРСЬКИЙ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРИРОДНИЙ ПАРК «МЕОТИДА»

ЕКОЛОГІЯ, ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА: ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ

Збірка матеріалів
VIII Всеукраїнської науково-практичної заочної конференції

16 травня 2025 року

Київ 2025

УДК 502(06)

Е 45

Екологія, природокористування та охорона навколишнього середовища:
прикладні аспекти: матер. VIII Всеукр. наук.-практ. заоч. конф., м. Київ, 17 травня
2025 р. / за заг. ред. Х.С. Мітюшкіної. – Київ: МДУ, 2025. – 168 с.

Редакційна колегія:

Голова - МІТЮШКІНА Х.С., завідувач кафедри раціонального
природокористування та охорони навколишнього середовища, кандидат
економічних наук, доцент;

Члени колегії:

- **ДОБРОВОЛЬСЬКА С. В.**, старший викладач кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **ДОЛГОВА Н. А.**, директор Національного природного парку «МЕОТИДА»;
- **ЗЕЛЕНСЬКА В.А.**, кандидат біологічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **ІВАНОВА В.В.**, кандидат економічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **МАРХЕЛЬ Ю.А.**, Голова Правління Let's do it Ukraine, координатор: міжнародного гуманітарного проєкту «Let's do it Ukraine SOS», координатор «World Cleanup Day» в Україні;
- **ПАСТЕРНАК О. М.**, кандидат хімічних наук, доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища;
- **ПЕТРИК І.В.**, PhD, Доктор філософії в галузі соціальних та поведінкових наук, старший викладач кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища.

УДК 502(06)

Е 45

Екологія, природокористування та охорона навколишнього
середовища: прикладні аспекти: матер. VIII Всеукр. наук.-практ.
заоч. конф., м. Київ, 16 травня 2025 р. / за заг. ред. Х.С. Мітюшкіної.
– Київ: МДУ, 2025. – 168 с.

*Рекомендовано до друку Вченою радою Економіко-правового факультету
Маріупольського державного університету
Міністерства освіти і науки України
(протокол № 11 від 27.05.2025 р.)*

Конференція присвячена актуальним сучасним проблемам охорони навколишнього середовища.

У матеріалах висвітлено актуальні питання впровадження сталого розвитку в Україні, розглянуто сучасні питання екологізації економіки промисловості та освіти, визначено сучасні проблеми в екологічному законодавстві, наслідки зміни клімату для природних екосистем, розкриті наслідки впливу на довкілля збройної агресії рф, висвітлені питання енергобезпеки та енергоефективності, представлено погляди молоді на екологічну проблематику.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться проблемами науки та освіти.

©Автори текстів, 2025 р.
© МДУ, 2025 р.

ВУГЛЕЦЕВА ІНТЕНСИВНІСТЬ ЕКОНОМІКИ - КЛЮЧОВИЙ ІНДИКАТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Сьогодні для прогресивної частини світу зміна клімату та погіршення стану довкілля є однією із загроз розвитку, для подолання якої затверджено безліч документів, зокрема The European Green Deal, ключова мета яких перетворення країн на сучасні, ресурсоефективні та конкурентоспроможні економіки з низькою емісією CO₂. Протидія зміні клімату прямо пов'язана з екологічною безпекою. Основні показники екологічної безпеки добре відомі, до них відносять: стан атмосферного повітря; якість водних ресурсів; стан ґрунтів; рівень техногенного навантаження; відходи виробництва та споживання; біорізноманіття та стан екосистем; рівень радіаційного забруднення; кліматичні показники та зміна клімату; соціально-екологічні показники.

Вважаємо, що найбільш значущим показником, що відображує просування країн до досягнення кліматичної нейтральності, є екологоемність економіки, інтегральний показник, який відображає, **наскільки сильно економічна діяльність країни чи регіону впливає на довкілля**. Іншими словами, це **ступінь екологічного навантаження на одиницю економічного результату** (наприклад, на 1 грн. чи 1 долар ВВП). Але, оскільки екологоемність – це співвідношення між обсягом забруднення навколишнього середовища (викиди, відходи, споживання ресурсів) та економічними показниками (передусім ВВП), відповідно для її розрахунку необхідно аналізувати інформацію щодо викидів CO₂ на одиницю ВВП; енергоемність економіки (енерговитрати на одиницю ВВП); обсяг утворених відходів на одиницю продукції; споживання води або природних ресурсів на одиницю економічного результату.

В даному дослідженні ми проаналізуємо такий показник, як вуглецева інтенсивність (певна частина показника екологоемності) - це обсяг викидів CO₂ (або CO₂-еквіваленту для всіх парникових газів), що припадає на одну грошову одиницю ВВП. Її оцінка показує, **наскільки показує, наскільки «вуглецево брудним» або «чистим» є економічне зростання**. (рис.1,2)[1,2,3]. Всі розрахунки проведено з використанням даних Word Bank (Carbon dioxide (CO₂) emissions (total) excluding LULUCF (Mt CO₂e)) та Unctadstat (Gross domestic product: Total and per capita, current and constant (2015) prices, annual).

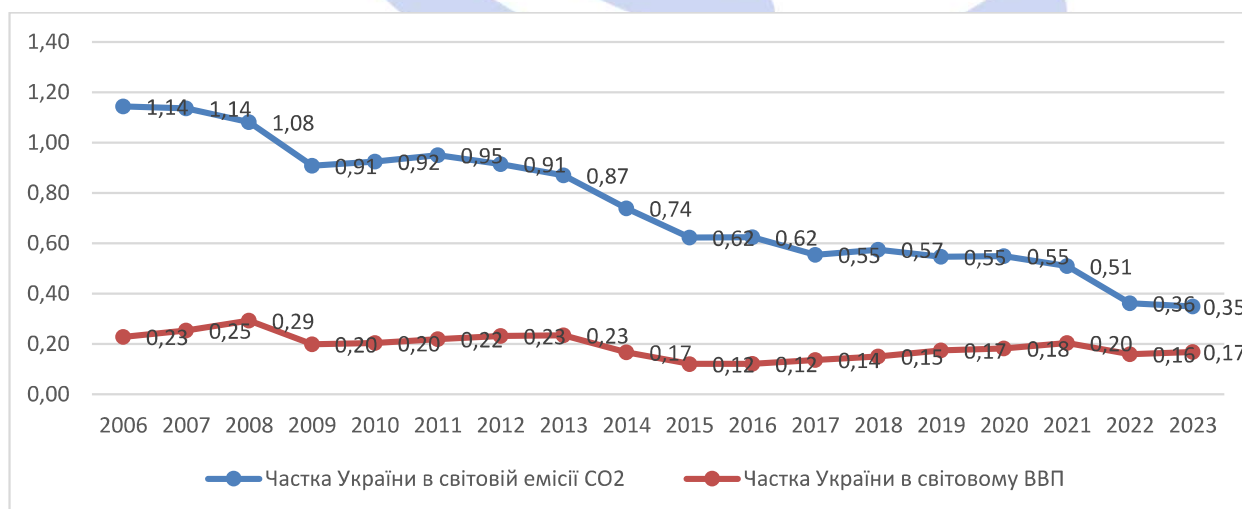

Рис. 1. Частка України в світовому ВВП та емісії CO₂, %

Аналіз даних світових джерел [1,2] свідчить про позитивну динаміку щодо викидів CO₂ в Україні, так за період з 2006 по 2023 рр., кількість викидів зменшилася 2,5рази з 355,3087 до 138,3356 млн. т відповідно. Але, якщо говорити про екологічну ефективність економіки, то слід зазначити, що частка України в світовій економіці, на жаль складає лише 0,17 відсотка, але при цьому внесок у світове забруднення вдвічі більший (0,35%).

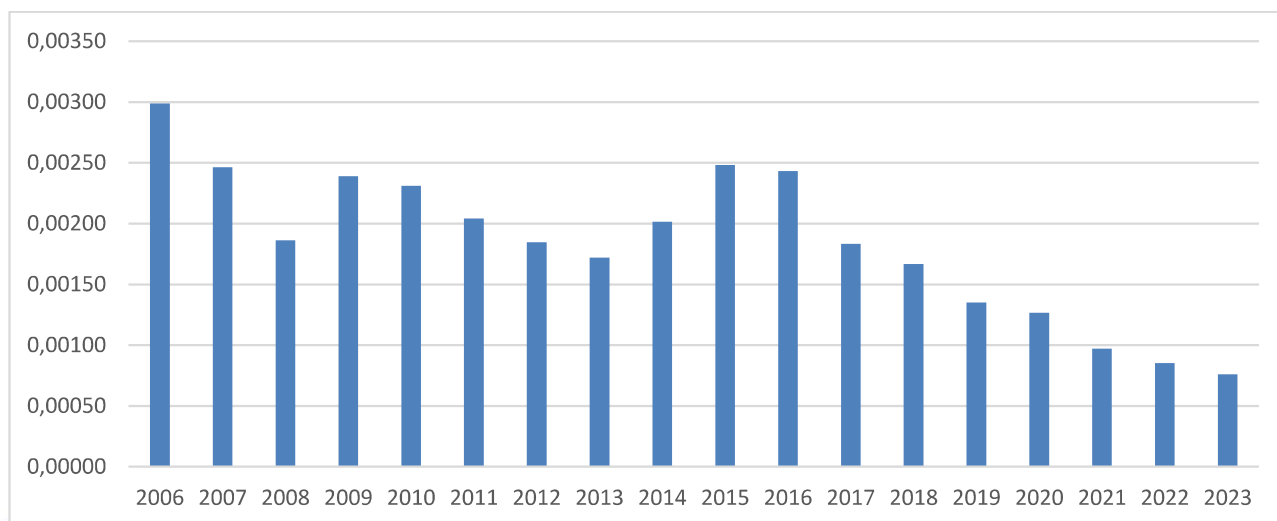

Рис. 2. Динаміка вуглецевої інтенсивності економіки України, млн т CO₂/млн. дол. США

Щодо вуглецевої інтенсивності економіки України, то слід відзначити загальну позитивну тенденцію, за досліджуваний період показник скоротився майже в чотири рази, що свідчить про зростання екологічної ефективності. Але в цілому, Україна все ще має дуже **високу вуглецеву інтенсивність (0,76 т CO₂ на 1000 дол. США), особливо** у порівнянні з прогресивними країнами світу (наприклад в країнах Європейського співтовариства Німеччині та Італії цей показник за 2023 рік складав 0,13 т CO₂ на 1000 дол. США, в Ізраїлі – 0,12, Японії – 0,22), а також середньосвітовим – 0,37[1,2]. Причиною цьому є низька частка відновлювальної енергетики, енергоємне виробництво та зношеність інфраструктури.

Отже, розуміючи, що **вуглецева інтенсивність економіки - ключовий індикатор сталого розвитку**, Україна бере курс на **декарбонізацію** в рамках Європейського зеленого курсу, розробляє **Кліматичну стратегію до 2030/2050 рр.**, працює над механізмом **вуглецевого регулювання**. Також, спостерігається зростання інтересу до **зелених інвестицій**, енергоефективних технологій та **водневої енергетики**. Відтак, зменшення вуглецевої інтенсивності **не лише екологічне, а й економічне завдання**, оскільки країни з високими викидами ризикують втратити доступ до міжнародних ринків і інвестицій.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. World Bank Group. URL: <https://data.worldbank.org/indicator/EN.GHG.CO2.MT.CE.AR5>
2. Unctadstat. Unctad. URL: <https://unctadstat.unctad.org/datacentre/dataviewer/US.GDPTotal>
3. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
4. GHG EMISSIONS OF ALL WORLD COUNTRIES.

URL: https://edgar.jrc.ec.europa.eu/report_2023